

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת שלח

• תולדות אדם •

וישלח אותם משה. (יג ג)

וישלח אותם משה, סופי תיבות חמ"ה. אמר להם: שתכניסו בחמה לעיר – כך כתב הבעל הטורים.

או יאמר, כמו שהחמה הולך לזה העולם – לא לטובת עצמה כלל, רק לטובת העולם, להאיר להם, ולהמתיק כל המרירות מכל עניני העולם, וכל המתקות ישש בכל הפירות וככל הדברים, הכל הוא מכה זריחת החמה, כמו שכתוב (דברים לג יד) "ומגד תבואת שמש", וכמו שדרשו רבותינו ז"ל (ב"ק פא:) – כמו כן גם אתם תכנסו להעיר, כמו החמה, שלא תשגוהו על טובת עצמיכם כלל, רק להאיר להמקום מהשכות והמרירות אשר יש בהארץ, מתוקף כח הטומאה הסובבת את הקדושה. ועל ידי הליכתם שמה, יהיה נמתק המרירות והדינים הקשים, ויהא הקדושה מתחזק, ותאיר ותשיש לקראתכם בשמחה רבה. ועל ידי זה תתפשט כח הקדושה אשר בהארץ, ומיד בבוא שמה בני ישראל, תהיה נכבש לפניהם בקל מאד, כי כבר יהיה נימתק הרע – ולפיכך אל תשגוהו על טובת עצמיכם, רק לטובת הארץ בלבד, כמו החמה, ואז תצליחו בשליחותכם וטוב לכם.

• היהודי הקדוש •

פרשת שלח

שמעתי שהגה"ק אדמו"ר מגור זצלה"ה בעל שפת אמת זי"ע אמר בשם היהודי הקדוש זי"ע, אשר חיוב על כל אדם ללמוד בכל יום הוזה"ק פרשת שלח (קטז ע"ב) בענין מרגלים – אמר ר' שמעון מפרשתא דא אוליפנא רזא דהכמתא וכו', כל הענין. שהוא התחזקות כנגד טענות היצר הרע המפתה את הבריות. (שיה שרפי קודש) עמוד קטו

• תורת הרה"ק מלענטשנא •

ויתורו את ארץ כנען. (יג ב)

וכמו ששמעתי מאבי הקדוש מו"ר זצלה"ה זי"ע ששאלו אותו אם לקנות עבורו בית מעכו"ם, והשיב בזה הלשון: כשישראל מקדש הבית בתורה ותפלה נתהווה ממילא מבחינת ארץ כנען ארץ ישראל. "וכאן אי אתה זוכה לבנים אבל בארץ ישראל תזכה לבנים" (רשי"י ריש פ"ד ק"ד) וקודם לזה לא היה לאבי הקדוש זצלה"ה זי"ע בנים ואחר כך כשנכנס להבית תהלה לקל זכה לבנים ובנות ברוך ה'. (תולדות אדם)

עמוד מב

חיצונים ומלאכות שלהם, כדי שיהיה להם פרנסה, וזה איסור גמור.

• דברי בינה •

ומה הארץ השמנה היא אם רזה. (יג ב)
ישמנה' היא אותיות 'נשמה'. היינו שכל עניני הארציות שתעסקו בה, לא תסתכלו על גופניות הדבר, כי אם על כח הנשמה שבה, שהיא חיות השם יתברך השורה בתוכה.

אם רזה'. הוא אותיות הו"ר. שצריך לידע האדם בעת עוסקו בדברים ארציים וגופניים, שהיא רק בחינת זר להדבר, והוא גר בארץ. ולא ימלא את נפשו מהם, רק להסתכל על כח הנשמה והחיות של אותו דבר.

עמוד קיח

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה. (יג ב)
הנה זה הוא ענין המרגלים שבראותם את גודל טוב ארץ ישראל בגשמיית – "ארץ זבת חלב ודבש היא וזה פריה", והם המרגלים לאשר לא היה להם כח אמונה במשה רבנו ע"ה, להאמין בטוב הארץ, ולא היו צריכים ללכת לראות ולרגל את הארץ, לכן לחסרון אמונת הצדיקים, לא הבינו גם את פנימיות קדושת השי"ת, הנמצאת בכל העיניים, ושכלל דבר גשמי נמצאת קדושה. ולכן בראותם את גודל טוב הגשמיית שבארץ ישראל, אמרו "ארץ אוכלת יושביה". כי איך יכולים לעבוד את השי"ת בגשמיית גדולה כזו לפי הכנתם. אבל באמת "עיני ה' אלוךך בה מראשית השנה

והמרגלים הקדושים עשו לנו טובה עד היום הזה, כמה שהלכו לתור את הארץ, והוא כמו אנשי המלחמה – אף שהם בעצמם נהרגים בהמלחמה, מכל מקום מחלישים הם הצד השונא העומד לנגדם, כי אחר כך יכולים אף החלשים להתגבר על השונא. והדברים עתיקים.

עמוד קעב

• דברי בינה •

ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמהנים **אם במבצרים.** (יג יט)
הנה באמת יש לשאול, האיך היה יכול להיות קלוקל גדול כזה ה"ו להמרגלים. אך בזה אנו למידין שהעיקר הוא לבל להיות חכם בעיניו, רק שיעשה מה שנאמר בתורה בפשימות.

דהנה השינוי של המרגלים לא היה אלא בדבר קטן, שמשה רבינו עליו השלום מסר להם הסימן: הבמהנים אם במבצרים, שאם במהנים הם יושבים – סימן שהם גבורים. ואם במבצרים – הוא סימן שהם חלשים. והם אמרו: שאף על פי שיושבים במבצרים הם גבורים גם כן. וזה היה עיקר השינוי שלהם, אף על פי שראו בשכל שלהם שכך הוא, לא היה להם לשנות מדעת התורה, שהיא דעת משה שמסר להם זה הסימן, והיו צריכים להאמין אף על פי שלא היו בשכלם מבינים זאת, [וכו'].

וזה הוא לימוד לדורות, שאל יראה האדם בשכלו להיפך מהתורה. ואף על פי שרואה בהכל דברים ישרים, אבל כיון שהיא יציאה, אפילו גדר קטן מהתורה הוא אסור. וכמו בדור הזה שרוצים ללמוד חכמות

השאל – לרום המעלות, ולכן אקוה שנוכל לעשות המוטל עלינו לתקן הטא המרגלים בכל עת, ובפרט מסוגל הזמן של עקבתא דמשיחא כמו שיתבאר. [וכו'].

וכן מה שיש בכל דור ודור, הוסר אמונה בכוחות עצמו ובכוחות ישראל לרום עצמו – שורשו ויסודו בחטא המרגלים.

שהרי כל אחד ואחד, יבוא לבוא קרוב למדרגת משה רבינו ע"ה, כמו שכתב הרמב"ם (נדעות ה' ב') "אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים מפשי אומות העולם, ורוב גולמי בני ישראל, שהקדוש ברוך הוא גוזר על האדם מתחלת ברייתו להיות צדיק או רשע. אין הדבר כן, אלא כל אדם ראוי לו להיות צדיק כמשה רבינו".

כח איש ישראל פ"ד

• חלקת יהושע •

וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'. (טו)

לא נכון מה שמצניעים הציצית של טלית קטן כי "וראיתם אותו" הוא מצוה בפני עצמה. וכמובא בספרים, אם בא לידי הרהור וכדומה טוב להסתכל בציצית ועל ידי זה יקיים "ולא תתורו", ו"ראיה מביא לזכירה" וילקוט שמעוני במדבר ע"פ תשנ ע"ה"פ וראיתם וקיום המצוות. ומסוגל מאוד לשמירת שב"ק, ולקבלת עול מלכות שמים, ולזכות למדת יעקב אאע"ה [וכו'], וצריך ליתן שבה והודאה שזכינו לזה, ולא חס וחלילה להתבייש בזה, וישמע חכם ויוסף לקח.

מאמרים – מאמר ששי עמוד ריש

ועד אחרית שנה" (דברים יא יב) דהיינו, מריש דרגין ועד סוף דרגין, הכל מלא קדושה. ובפרט בארץ ישראל ששם הקדושה גבוהה יותר מכל הארצות ושם גם הגשמות יותר בקדושה.

פרשת חיי שרה עמי לא

• תולדות אדם •

ויהם כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה. (יג ל)
ופורש רש"י ז"ל: "עלה נעלה וגו'. אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות כו' נצליה וכו'".

ויש לדקדק דהוי ליה למימר לשמים. ונראה לי, דיהושע וכלב הורו לנו דרך חסידות, אפילו אותן בני אדם שהם גדולים מאד במדריגתם, ועובדים את השם יתברך בשלימות, אפילו הכי צריכים להצדיק שיעזור להם. וזהו אפילו מי שהוא 'בשמים', עוד צריך להצדיק, כמו שאמר כלב – אפילו אם נהיה אנו בשמים והוא אומר עשו סולמות כו', היינו, שיאמר שעדיין אנו צריכים סולמות לעלות, מוכרחין אנו לעשות כדבריו, מפני כי תמיד אנו צריכים למשה רבינו עליו השלום, ועצתו.

עמוד קנח

• מנשד טוב •

ונהי בעינינו כהגבים. (יג לג)
והטא המרגלים היה, שהכניסו יאוש בכלל ישראל. והיינו שהם הכניסו חסרון זה בכלל ישראל ר"ל ליפול לשאול ליאוש. ולכן צריך כל אחד ואחד להאמין בכוחם של ישראל, שברגע אחד יכולים לצאת מעומק

וכה מומאת אומות העולם שבגלות. ועל דרך זה אפשר להמליץ תמיד על בני ישראל, שרצונם גנוז בתוכם לעשות רצון אבינו שבשמים, אלא שיש עליהם להחזיק שלא לפי כוחם, שהשי"ת נתן רשות לשאור שבעיסה ושעבוד מלכיות, והוא המעכב. קדושת ישראל פ"ז

• היהודי הקדוש •

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. (טו לט)

פַעַם אחת נשאל היהודי וצללה"ה, הלא ידוע כמה החמירו חז"ל על איסור הגאות, וגם על תאות הממון, ומדוע לא נזכר בתורה איסורן. והשיב: שנרמז בתורה איסורן בפסוק זה, שאחרי אותיות 'לב' וע"פ סדר אלפא ביתא המה אותיות 'גם' – אחר אות ל' מ', אחר אות ב' ג'. וידוע ש'גם' הוא לרבות, רומז על גאות. ואחרי אותיות 'עין' המה אותיות כסף.

וְזָהוּ פירושו "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", היינו האותיות שאחר אותיות 'לב', שהמה 'גם' שרומז על גאות, והאותיות שאחרי האותיות 'עין' שהמה 'כסף' רומז איסור תאות הממון. (עפרת לראש צדיק)

עמוד קיט

• זכרון משלי •

ולא תתורו אחרי לבבכם וגו'. (טו לט)
אשר עינא וליבא יהיו בדחילא ורחימא, ואז דברי תורה שמוטרים לחכימא להתקיים בלבו עדי עד. כמו שמרומז בפסוק "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, למען תזכרו", שזכרון התורה והמצוות תלויים בקדושת עינא ולבא.

עמוד ג

• מבשר טוב •

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם. (טו לט)
ונראה לפרש שציווי התורה הוא על פנימיות האדם, שלא ילך בפנימיותו לתור אחר הרע. **דבאמת** פנימיות איש ישראל טוב הוא, כמו שכתב הרמב"ם (פ"ב מהלכות גירושין ה"כ) שלכן שייך כפיה על המצוות בישראל אף במקום שצריכים לרצון. והיינו, כי בפנימיותו כל אחד מישראל הוא טוב מאוד, אך השאור שבעיסה הוא מעכב, ועל ידי הכפיה וסילוק השאור המעכב, מתגלה הרצון הטוב.

והוא שאמרו בגמרא **ברכות** וי"ז. "רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכיות, יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם". ושאור שבעיסה, הכוונה היצר הרע